

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH
W OŚRODKU LECZENIA I REHABILITACJI DZIECI
IM. ŚW. JANA PAWŁA II**

**I. Standard I
POLITYKA**

Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II ustanowił i wprowadził w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

1. Standardy podstawowe:

- 1) Polityka dotyczy całego personelu ośrodka,
- 2) Dyrektor Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II zatwierdził Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiadają kierownicy komórek organizacyjnych,
- 3) osobą odpowiedzialną za monitoring realizacji Polityki jest Sylwia Kuśka,
- 4) Polityka ochrony dzieci jasno określa:
 - a) zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko-dziecko,
 - b) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
 - c) sposób reagowania w na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia,
 - d) zasady ochrony wizerunku dziecka,
 - e) zasady monitorowania stosowania polityki.

Polityka jest opublikowana na stronie internetowej Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II i promowana wśród personelu, rodziców i dzieci.

**II. Standard II
PERSONEL**

Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II monitoruje, edukuje i angażuje personel w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

1. Standardy podstawowe:

- 1) w ramach rekrutacji członków personelu pracującego z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy,
- 2) określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu Ośrodka Leczenia i rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania ~~w~~ są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem,
- 3) Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II zapewnia personelowi podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
 - a) rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
 - b) procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
 - c) odpowiedzialności prawnej osób zobowiązanych do podejmowania interwencji,
 - d) procedury „Niebieskie Karty”
 - e) przestrzegania praw małego pacjenta oraz opartej na szacunku komunikacji z dziećmi i ich rodzicami

III. Standard III PROCEDURY

W Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

1. Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II wypracował procedury, które określają krok po kroku, jakie działania należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny i rówieśników,
2. Cały personel zna te procedury, wie, czym one są i z jakich kroków się składają. Procedury są dostępne wszystkim pracownikom – wiadomo, gdzie je znaleźć. Każda osoba z personelu posiada informacje, komu zgłosić podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone i kto jest osobą odpowiedzialną za prowadzenie interwencji,
3. Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (ośrodek interwencji kryzysowej, policja, sąd rodzinny, Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę” oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom,
4. W Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.
5. Cały personel zna te procedury, wie, czym one są i z jakich kroków się składają. Procedury są dostępne wszystkim pracownikom – wiadomo, gdzie je znaleźć. Każda osoba z personelu posiada informacje, komu zgłosić podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone i kto jest osobą odpowiedzialną za prowadzenie interwencji.

IV. Standard IV MONITORING

Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Przyjęta polityka ochrony dzieci jest weryfikowana - przynajmniej raz w roku, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM (preambuła)

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez osoby zatrudnione w Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Personel Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II traktuje dziecko z troską, wrażliwością i szacunkiem podczas każdej interwencji medycznej ze szczególnym uwzględnieniem jego osobistej sytuacji, samopoczucia i specyficznych potrzeb, a także z pełnym szacunkiem dla jego fizyczności i integralności psychicznej. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Osoby zatrudnione w Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II, realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Rozdział I
Objaśnienie terminów

§ 1

1. Personel – każdy pracownik bez względu na formę zatrudnienia, w tym stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.
2. Dziecko to osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. Opiekun dziecka to rodzic lub opiekun prawny.
4. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym osobę zatrudnioną w Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
5. Ośrodek – Ośrodek Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II
6. Dyrektor – Dyrektor Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II
7. Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:
 - 1) **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.
 - 2) **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
 - 3) **Wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
 - 4) **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
8. Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem to wyznaczona przez dyrektora osoba zatrudniona w Ośrodku sprawująca nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w placówce.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

§ 2

1. Osoby zatrudnione w Ośrodku posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka osoby zatrudnione w Ośrodku podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Osoby zatrudnione w Ośrodku monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Personel Ośrodka zna i stosuje **zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko** ustalone w placówce. Zasady stanowią **Załącznik nr 1**.
5. Rekrutacja odbywa się zgodnie z **zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu**, które stanowią **Załącznik nr 2**.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

§ 3

1. Każda osoba będąca członkiem Personelu jest zobowiązana i uprawniona do reagowania, w przypadku podejrzenia, że dziecku dzieje się krzywda.
2. Naruszenie obowiązku reagowania może zostać uznane za ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych i jako takie prowadzić do rozwiązania umowy z osobą dopuszczającą się tego naruszenia.
3. W przypadku podejrzenia przez osobę zatrudnioną w Ośrodku, że dziecko jest krzywdzone, ma ona obowiązek sporządzenia **notatki służbowej**, której wzór stanowi **Załącznik nr 3** i przekazania uzyskanej informacji swojemu bezpośredniemu przełożonemu.
4. Osoba sporządzająca notatkę wraz ze swoim bezpośrednim przełożonym opracowują plan pomocy dziecku. Plan pomocy zawiera przede wszystkim:
 - 1) działania podjęte przez Ośrodek w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki,
 - 2) formy pomocy małoletniemu, które zostały zapewnione przez Ośrodek oraz przy współpracy z innymi instytucjami,
 - 3) skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeśli zaistnieje taka potrzeba.
5. Wszystkie działania przewidziane w planie pomocy dziecku mają na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i wsparcia.
6. Plan pomocy przedstawiony jest rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

§ 4

1. Krzywda dziecka może przybierać różne formy:
 - 1) popełniono przestępstwo na szkodę dziecka (np. wykorzystanie seksualne, znęcanie się nad dzieckiem),
 - 2) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem, takiej jak np. krzyk, kary fizyczne, poniżanie,

- 3) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (np. związanych z żywieniem, higieną, czy zdrowiem)

§ 5

1. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu z uwagi stosowanie wobec niego przemocy domowej, należy niezwłocznie poinformować Policję dzwoniąc pod numer 112.
2. W przypadku, gdy dziecko doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy z Ośrodkiem należy złożyć **wniosek o wgląd w sytuację rodziny** do sądu rodzinnego, którego formularz stanowi **Załącznik nr 4** lub zawiadomić prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa. Wzór **zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa** stanowi **Załącznik nr 5**.
3. Poinformowania służb dokonuje osoba zatrudniona w Ośrodku, która pierwsza powzięła informację o zagrożeniu.
4. Z przebiegu każdej interwencji osoba zatrudniona w Ośrodku jest zobowiązana do sporządzenia **karty interwencji**, której formularz stanowi **Załącznik nr 6**. Kartę interwencji załącza się do dokumentacji dziecka.
5. Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 6

1. W przypadku, gdy dziecko doznaje innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę:
 - 1) ze strony członka personelu:
 - a) w sytuacji, gdy zachowanie było jednorazowe i o niewielkiej intensywności wkroczenia w dobra dziecka należy przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem lub współpracownikiem,
 - b) w sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, należy zarekomendować rozwiązanie stosunku prawnego z osobą, która dopuściła się krzywdzenia.
 - 2) ze strony rodziców, opiekunów prawnych lub innych domowników:
 - a) gdy zachowanie wobec dziecka stanowi przemoc domową - należy wszcząć procedurę Niebieskie Karty poprzez wypełnienie formularza Niebieska Karta,
 - b) gdy zachowanie nie stanowi przemocy domowej lub nie jest jasne, jak je zakwalifikować – należy wystąpić do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.
 - 3) ze strony innego dziecka:
 - a) należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na zamieszkanie dziecka o wgląd w sytuację dziecka krzywdzącego.

§ 7

1. W przypadku, gdy doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka lub doszło do innego zagrożenia dobra dziecka:
 - 1) ze strony członka personelu:

- a) Należy przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą a w razie potrzeby zastosować konsekwencje dyscyplinarne, łącznie z rozwiązaniem stosunku prawnego z tą osobą.
- 2) ze strony rodziców /opiekunów prawnych:
 - a) należy porozmawiać z rodzicem/opiekunem prawnym;
 - b) należy powiadomić rodziców/opiekunów o możliwościach wsparcia.
2. W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzających się zaniedbań należy powiadomić właściwy ośrodek pomocy społecznej i wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka o wgląd w sytuację dziecka.

§ 8

1. W przypadkach niejasnych lub wątpliwych osoba odpowiedzialna za interwencję konsultuje sprawę z co najmniej dwiema osobami z personelu Ośrodka, w szczególności z psychologiem. Osoba odpowiedzialna za interwencję może rozmawiać z osobami zaangażowanymi, w tym dzieckiem, osobą podejrzaną o krzywdzenie i świadkami.
2. W przypadku, gdy nie jest jasne, jakiej krzywdy dziecko doświadcza ze strony rodzica lub opiekuna prawnego należy wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”.
3. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka ze strony członka personelu należy niezwłocznie odsunąć tę osobę od wszelkich form kontaktu z dziećmi, aż do czasu wyjaśnienia sprawy.
4. W przypadku wszczęcia postępowania karnego przeciwko członkowi personelu w związku z popełnieniem przestępstwa przeciwko dzieciom należy bezwzględnie i natychmiastowo odsunąć tę osobę od wszelkich form kontaktu z dziećmi aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania.
5. W przypadku, gdy krzywdzenia dziecka dopuścił się kierownik, wówczas osoba, która dostrzegła krzywdzenie przekazuje informację o tym fakcie bezpośrednio dyrektorowi Ośrodka. W takim przypadku za prowadzenie interwencji odpowiedzialny jest dyrektor.
6. Dalszy tok postępowania leży w gestii uprawnionych organów (sąd, Policja, prokuratura, OPS).
7. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: psycholog, wychowawca grupy, kierownik działu, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku.

Rozdział IV

Zasady ochrony danych osobowych i ochrony wizerunku dziecka

§ 9

1. Ośrodek zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Ośrodek uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Wytyczne dotyczące **zasad ochrony danych osobowych i zasad ochrony wizerunku dziecka** stanowią **Załącznik nr 7**.

Rozdział V
Monitoring stosowania Polityki
§ 10

1. Dyrektor Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II wyznacza Sylwię Kuśka jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci w placówce.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki i prowadzenie rejestru zdarzeń (**wzór rejestru stanowi załącznik nr 8**) oraz za proponowanie zmian w Polityce.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród personelu Ośrodka, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. **Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 9** do niniejszej Polityki.
4. W ankiecie osoby zatrudnione w Ośrodku mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w placówce.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi placówki.
6. Dyrektor Ośrodka wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza osobom zatrudnionym w Ośrodku, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Polityki.

Rozdział VI
Przepisy końcowe
§ 11

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób zwyczajowo przyjęty w Ośrodku Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Ośrodka Leczenia i Rehabilitacji Dzieci im. św. Jana Pawła II i wywieszenie w widocznym miejscu w placówce, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.
3. **Wzór oświadczenia pracownika o zapoznaniu się z treścią Standardów Ochrony Małoletnich i zobowiązaniu się ich przestrzegania stanowi załącznik nr 10** do niniejszej Polityki.

Spis załączników:

- Załącznik nr 1 - Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko.
- Załącznik nr 2 - Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.
- Załącznik nr 3 - Notatka służbowa.
- Załącznik nr 4 - Wniosek o wgląd w sytuację rodziny.
- Załącznik nr 5 - Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
- Załącznik nr 6 - Karta interwencji.
- Załącznik nr 7 - Zasady ochrony danych osobowych i ochrony publikacji wizerunku dziecka.
- Załącznik nr 8 – Rejestr zdarzeń
- Załącznik nr 9 - Ankieta monitorującą poziom realizacji Polityki.
- Załącznik nr 10 – Oświadczenie pracownika o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich